

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-6-82-67>

УДК 378.018.43:004]:[050:004.4]

Кузьменко Г.В.¹Інститут обдарованої дитини
Національної академії педагогічних наук УкраїниБратусь І.В.²

Київський університет імені Бориса Грінченка

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ НАУКОВОГО АПАРАТУ В ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО ОБДАРОВАНІЙ УЧНІВСЬКІЙ МОЛОДІ ЗА ДОПОМОГОЮ OJS ПЛАТФОРМИ НА ПРИНЦИПАХ ТЕОРІЇ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ

Анотація. У статті розглядаються засоби підвищення внутрішньої мотивації інтелектуально обдарованої учнівської молоді до свідомого опанування та грамотного використання наукового апарату шляхом долучення до платформи OJS. Зазначається, що платформа OJS втілює в собі «концепцію людських ресурсів» з елементами краудсорсингу, свідоме розуміння якої дозволяє повною мірою використати потенціал електронного журналу. Також наведені положення теорії А. Маслоу і двох концептуальних підходів до менеджменту персоналу, розроблених Д. Мак-Грегором, перший з яких ґрунтується на «теорії Х», другий – на «теорії Y». Автори доводять, що створення електронного журналу на платформі OJS сьогодні є однією зі стрімко набираючих оберти тенденцій сучасної наукової спільноти. Відтак залучення інтелектуально обдарованої учнівської молоді до видавничого процесу та роботи над електронним журналом на платформі OJS є одним із засобів підвищення їхньої внутрішньої мотивації до свідомого опанування елементами наукової грамотності, розвитку культури наукового мислення, самоорганізації, а в майбутньому – побудови кар'єри у науковій сфері.

Ключові слова: платформа OJS, концепція людських ресурсів, інтелектуально обдарована учнівська молодь, deep tech.

Kuzmenko Halyna

Institute of the Gifted Child of
National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

Bratus Ivan

Borys Grinchenko Kyiv University

PECULIARITIES OF FORMATION OF THE SCIENTIFIC APPARATUS IN INTELLECTUALLY GIFTED STUDENT YOUTH WITH THE HELP OF OJS PLATFORM ON THE PRINCIPLES OF THEORY OF HUMAN THEORY

Summary. The article considers the ways to increase the internal motivation of intellectually gifted students to consciously master and competent use of the scientific apparatus by joining the OJS platform. The importance of working together to create an e-journal on the OJS platform in order to gain valuable personal experience is proved. According to the authors, this will have a positive impact not only for understanding the significance and conscious observance of the established norms of the scientific apparatus by all participants in the "publishing process", but also for realizing personal potential, discovering and representing one's abilities, self-realization and future career. Such an initiative, in the conditions of rapid accumulation of information and development of technologies, will allow rethinking the practical pedagogical experience of the domestic educational community in the direction of out-of-school specialized education of scientific direction through the prism of global trends? It is noted that the OJS platform embodies the "concept of human resources" with elements of crowdsourcing, a conscious understanding of which allows you to fully use the potential of the e-journal. Based on the provisions of A. Maslow's theory, in which, according to the classification of human needs proposed by scientists, within their five-level hierarchy, the needs for self-expression and self-realization are singled out. It is these "high" needs that are decisive in creating an effective model of the scientific process, the basis of which is "moving forward". The article also presents the provisions of two conceptual approaches to personnel management, developed by D. McGregor, the first of which is based on "Theory X", the second – on "Theory Y". The authors argue that the creation of an electronic journal on the OJS platform today is one of the rapidly gaining trends of the modern scientific community. Therefore, the involvement of intellectually gifted students in the publishing process and work on the e-journal on the OJS platform is one of the ways to increase their internal motivation to consciously master the elements of scientific literacy, develop a culture of scientific thinking, self-organization, and in the future – build a career in science.

Keywords: OJS platform, human resources concept, intellectually gifted student youth, deep tech.

Постановка проблеми. Більшість педагогічних працівників стикалися з проблемою недбалого ставлення студуючої молоді до вимог оформлення списку використаних джерел, структуруванню статті, відповідальності до зміс-

ту анотації тощо. Як правило, науковий апарат асоціюється в учнів/студентів з жорсткими «непотрібними» вимогами, з оголтілим формалізмом та (у самих старанних) з невід'ємною частиною оформлення наукової роботи (анотації, доповіді,

¹ ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0613-3934>² ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8747-2611>

статті тощо). Ця недовіра часто підігривається розумінням разючого факту про те, що за якісним оформленням наукового доробку часто-густо може бути захована повна порожнеча ідей. Молоді легше використовувати аргумент про перевагу змісту над формою, але (у переважній більшості) це лише «відмовки» (бо за недбалим змістом частіше не «чутно» жодного «фонтану ідей»).

Деякі педагогічні та навіть науково-педагогічні працівники й самі подекуди ставляться до наукового апарату дещо поверхово. Це відбувається з різних причин: одні несуть в собі «психологічну травму» ще з часів власного навчання, інші ставляться до цього зневажливо внаслідок особливостей характеру, а хтось просто втопився весь час «підлаштовуватись» під постійні (часто невмотивовані) зміни до оформлення наукових праць. Але є категорія представників освіти, яка використовує науковий апарат у якості «каральної системи». В них зі шкільних років глибоко вкорінено та екстраполюється на науковий апарат висловлення мовознавця Л. Щерби: «писать безграмотно – значит посягать на время людей, к которым мы адресуемся, а потому совершенно недопустимо в правильно организованном обществе» [6, с. 26]. Тобто суспільство, особливо наукове, має бути «правильно налаштоване».

Безумовно, що грамотність та досконалий науковий апарат не лише бажані, а й навіть необхідні для активної та якісної наукової комунікації. Хоча існує й «альтернативний погляд». Його висловив американський фізик, один з творців квантової електродинаміки, лауреат Нобелівської премії з фізики (1965) Річард Філіпс Фейнман: «I was terrible in English. I couldn't stand the subject. It seemed to me ridiculous to worry about whether you spelled something wrong or not, because English spelling is just a human convention-it has nothing to do with anything real, anything from nature. Any word can be spelled just as well a different way» [10, с. V]. Штучність вимог часто призводить до їх природного ігнорування й виховує в дослідниках почасти не креативні, а вольові якості.

Уніфікація подачі наукових досліджень, прозорість процедури їх оформлення, чітка каталогізація та спільність базових понять, дійсно, допомагає заощадити зусилля на пошук й поширення інформації, а також свідчить про відданість дослідників принципам академічної доброчесності (чіткі посилення на джерела використаної інформації).

В цій статті ми здійснимо спробу визначити засоби підвищення внутрішньої мотивації студуючої молоді у царині використання наукового апарату шляхом її долучення до платформи Open Journal Systems (далі – OJS). Ми спробуємо відстежити та обґрунтувати важливість роботи над електронним журналом у якості набуття цінного особистого досвіду, що матиме позитивний вплив на дотримання усталених норм наукового апарату учасниками «видавничого процесу» (в рамках нашої статті – це інтелектуально обдарована учнівська молодь).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останні 10-15 років, з метою підвищення прозорості наукових досліджень, забезпечення швидкості й доступності процесу науково-ін-

формаційного обміну, а також скорочення часу й енергії для вирішення управлінських завдань, пов'язаних з ефективністю редакційних процесів перевага надається електронному формату видань з відкритим доступом.

Одне з найповніших досліджень в цій галузі, належить І. Держко, яка розкриває історичний аспект та розвиток електронних періодичних видань, особливості їх основних типів, зазначає чинники, що спричинили появу електронних часописів та їх переваги (міжнародна досяжність, швидкість, додаткові можливості й низька вартість) [3].

Але в останні роки вийшла значна низка досліджень, в центрі уваги яких – безпосередньо платформа OJS, що розглядається у різних аспектах. Так, Л. Лупаренко розкриває процедуру переведення редакційно-видавничого процесу в он-лайн формат за допомогою електронних відкритих журнальних систем, що вважає важливим кроком у покращенні процесу представлення результатів наукових досліджень [4]. В іншій публікації дослідниця розглядає ключові функціональні аспекти, які слід враховувати при виборі програмної платформи для переміщення процесу редагування та публікації в онлайн-середовище, проводить порівняльний аналіз найбільш поширених EOJS [4].

Групою українських вчених (Спірін О., Лупаренко Л., Новицький О.) досліджено зміст діяльності на кожному з етапів процедури впровадження електронного наукового видання «Інформаційні технології і засоби навчання», редакційно-видавничий процес якого був повністю налагоджений за допомогою ЕВЖС Open Journal Systems [8].

Більшість досліджень мають прикладний характер, зокрема розглядається питання яким чином платформа OJS застосовується в окремих виданнях.

Розгляду питань використання платформи Open Journal Systems як засобу ознайомлення студентів ЗВО з принципами роботи з електронними науковим виданням присвячені наукові розвідки О. Галицького [1]. Так, О. Галицький вказує на переваги та наводить приклад використання веб-орієнтованої видавничої системи Open Journal System для створення електронного студентського видання з інформаційно-комунікаційних технологій в освіті.

Про переваги проектів з розробки курсових журналів на основі платформи OJS, як прикладу «відкритої педагогіки», з метою знаходження нових способів взаємодії викладачів зі студентами в онлайн-середовищі зазначають К. Мейер-Клайн і К. Шаттлворт [10]. Зокрема, К. Шаттлворт зазначає, що ці журнали можна використовувати в якості відкритих освітніх практик, в яких учні є творцями, а не просто споживачами знань.

Частина наукових розвідок присвячена дослідженню інших опосередкованих аспектів функціонування OJS. Так дослідниці Г. Тимофеева та Т. Опришко проаналізували деякі аспекти вітчизняної публікаційної активності й дійшли висновку: «У результаті аналізу динаміки публікаційної активності українських університетів та їх участі в міжнародних та національних рейтингах, можна констатувати, що представленість

українських ЗВО в переліку популярних університетів світу (що й відзначається рейтингами) розширюється по мірі зміни уявлень вітчизняних науковців про роль університету в науці. Успішнішими та більш затребуваними стають ті з них, які, долаючи кордони в науковій та соціальній комунікації, збільшують участь у міжнародних проєктах та ширше представляють свій науковий доробок у впливових журналах» [9, с. 187].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. У статті комбіновано розглядаються різноманітні аспекти функціонування електронних журналів у мотиваційному полі. Основна увага зосереджена при цьому на науковому апараті.

Мета статті. Головною метою статті є розкриття внутрішнього потенціалу використання електронних журналів у навчальних процесах.

Виклад основного матеріалу. Створення електронного журналу на платформі OJS сьогодні є однією із стрімко набираючих обертів тенденцій сучасної наукової спільноти. Перехід в цифрову царину не завжди супроводжується «суцільними фанфарами». Багато питань залишаються невирішеними ще з «доцифрової» доби, а комп'ютерне середовище додає нові складнощі.

Доволі специфічним є й саме цифрове середовище – воно становить собою систему, що працює за власними законами і має швидкозмінні складові. Ці компоненти динамічно видозмінюються в залежності від безлічі факторів розвитку технологічного суспільства. І саме опанування цими технологіями у галузі освіти робить людей ліквідними у безмежному «цифровому океані». Адаптація усталених норм в нових умовах становить собою нагальну потребу сучасної педагогічної науки, що шукає можливість гнучко адаптуватися до нових викликів часу.

Платформа OJS допомагає людям, що цікавляться наукою, зробити цифровий часопис, реалізувати себе в якості «автора», редактора, коректора, верстальника чи інших працівників журналу. Свого часу (скажімо у XIX столітті) періодичні видання (особливо суспільно-політичні та літературні) багато в чому визначали інтелектуальний рівень держави, їх працівники тримали руку «на пульсі» соціуму й активно відгукувалися на потреби людей. А деколи саме вони й ставили перед мислячими людьми ті чи інші завдання, вирішення яких формувало «нову реальність».

Участь у роботі над журналом допомагає інтелектуально обдарованим учням реалізувати особистий потенціал, розкрити та репрезентувати свої здібності. Така діяльність має бути скерована досвідченими фахівцями, що надають студіюючій молоді можливість «віднайти себе».

Фактично ми маємо різні моделі педагогічного осмислення діяльності журналу у якості платформи задля самореалізації. Це базується на принципово відмінних теоріях управління діяльністю студіюючої молоді. Саме платформа OJS втілює в собі «концепцію людських ресурсів» з елементами краудсорсингу. Тільки свідоме розуміння цієї теорії дозволяє повною мірою розкрити потенціал електронного журналу, а також використати його для досягнення й інших побіжних цілей.

Річ у тому, на платформі OJS, що журнал побудований на високому рівні мотивації та легко масштабується у відповідності до внутрішнього стану учасників процесу його створення, пріоритетно відтворює мотивацію та самоорганізацію кожного (фактично «незалежного») учня чи то студента. Роль вчителя/викладача при цьому зводиться до створення відповідних творчих умов, що буває зовсім не просто в умовах українського «ментального поля». Основною проблемою є якраз саме концепція людських ресурсів, що базується на розробках численних дослідників, зокрема відтворює положення теорії Абрахама Маслоу. В цій теорії важливим є те, що «будь-які людські потреби класифікувалися в рамках п'ятирівневої ієрархії: фізіологічні потреби, потреби в безпеці, потреби в любові і соціальному спілкуванні, потреби в самовираженні і потреби в самореалізації, або «самоактуалізації» [7, с. 211]. Саме «рух вперед» і є визначальним у створенні дієвої моделі наукового процесу: «психологічні потреби людини, спочатку домінуючі, у міру насичення продовжують існувати лише потенційно з акцентом на рух вперед до більш високим потребам» [7, с. 212].

Ще більшу складність впровадження системи OJS в українських реаліях можна відстежити в «теорії Y» Дугласа Мак-Грегора. Дослідник вивів два концептуальні підходи до менеджменту персоналу, які ґрунтуються на умовних теоріях мотивації «X» та «Y». «Теорія X», за твердженням Д. Мак-Грегора, має такі ознаки:

– «Середньостатистична людина має вроджену нелюбов до роботи і при першій нагоді прагне ухилитися від її виконання.

– Тому до більшості людей, щоб змусити їх докласти необхідних зусиль, слід застосовувати засоби примусу і контролю, накази і погрози покарання.

– У силу тих же причин середньостатистична людина воліє отримувати розпорядження, прагне уникати відповідальності, має порівняно невисокі амбіції і, перш за все, хоче надійності» [7, с. 212] (див. рис. 1).

Відповідно до постулатів «теорії X» висуваються альтернативні тези «теорії Y», що містять наступні твердження:

– «витрати фізичних і розумових зусиль у процесі праці для людини так само природні, як при грі чи відпочинку;

– заходи вищого контролю і покарання не є єдиними засобами мотивації.

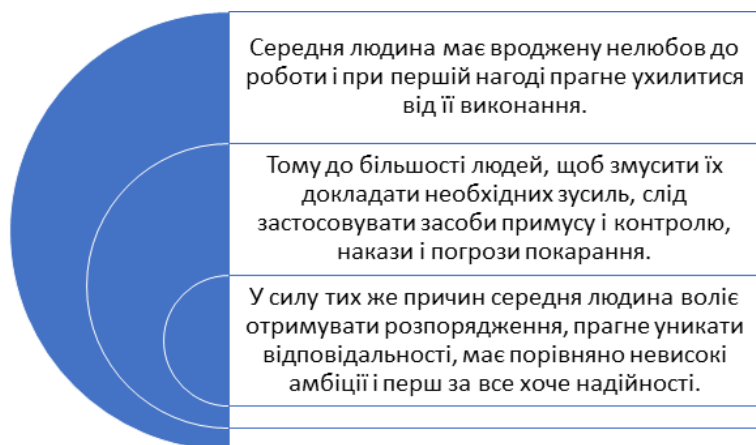

Рис. 1. «Теорія X»

Людина, яка прагне до цілей та їх розділяє, здійснює саморегуляцію і самоконтроль;

– в певних умовах середньостатистична людина не лише бере на себе відповідальність, а й готова виконати додаткові зобов'язання;

– середньостатистична людина вчиться в належних умовах не тільки для того, щоб прийняти на себе відповідальність, а й для того, щоб знайти її;

– більшості людей властива висока ступінь уваги, винахідливості та креативності при вирішенні організаційних проблем;

– в умовах сучасного індустріального суспільства інтелектуальний потенціал середньостатистичної людини використовується лише частково;

– живі системи є здатними до самоорганізації» [7, с. 212–213].

Саме ця самоорганізація на принципах людських відносин і ресурсів є найбільш ефективною в процесі формування позитивних якостей та необхідних ключових компетентностей в інтелектуально обдарованій учнівській молоді, а також для свідомого вибору професії та побудови кар'єри у науковій сфері.

Одним із засобів підвищення внутрішньої мотивації студуючої молоді до самоорганізації є формування наукового апарату. Ми вважаємо, що вміле й цілеспрямоване залучення інтелектуально обдарованих учнів до посильної участі у видавничому процесі та роботи над електронним журналом на платформі OJS є одним із засобів підвищення їхньої внутрішньої мотивації до свідомого опанування ними елементами наукової грамотності, розвитку культури наукового мислення, самоорганізації, а відтак – досягнення високої якості й побудови кар'єри у науковій сфері. спрямування учасників видавничого процесу на платформі OJS має призвести до якісного опанування ними елементами наукової грамотності.

Вважається, що платформа OJS вирізняється чіткістю та прозорістю прописаних критеріїв відбору, сортування та публікації відповідних матеріалів. Безумовно, що саме принципи правиль-

ного оформлення наукових публікацій можуть бути застосовані на всіх етапах створення електронного журналу. При цьому ініціатори проекту повинні мати відповідні компетенції – не варто переоцінювати здатність учнівської молоді у самостійному доборі та формулюванні відповідних вимог, оскільки ці якості, як правило, формуються протягом багатьох років відповідної практики, а існуючий в Інтернеті «різномірний» вимог аж ніяк не сприяє пошуку «оптимальних» рішень.

Ми вважаємо, що для початківців може бути корисним досвід звернення до аналогічних за тематикою журналів – саме компетентні фахівці на громадських засадах можуть підказати основні актуальні вимоги. Навіть поза безпосереднім контактом у вільному доступі наявні сотні журналів на платформі OJS. Деякі з них можуть слугувати взірцем для наслідування.

Особливої уваги слід надати пункту «Керівництво для автора», оскільки саме в ньому вкладено вимоги до оформлення та структурних елементів наукової статті, а також прикладаються відповідні зразки. Позитивним буде здатність студуючої, здібної до наукової діяльності молоді самостійно контролювати відповідність матеріалів зазначеним вимогам.

Окремо слід зазначити, що платформа OJS дозволяє масштабувати доступ учнів (членів редакційної колегії) відповідно до тої чи іншої обраної ними діяльності на сайті журналу (рис. 2).

Природно, що учні, які обрали для себе ролі, пов'язані з відповідальністю за належне оформлення на сайті журналу присланих авторами наукових матеріалів (коректор, редактор та ін.), повинні мати глибокі знання в цій галузі.

Згідно теорії людських ресурсів подібна диференціація дозволяє долучити до створення журналу інтелектуально обдарованих учнів різного рівня обізнаності – вони можуть виконувати «інші» завдання, що не пов'язані з науковим апаратом. З часом ці учні також можуть опанувати відповідні компетенції, але на першому,

Current Roles		Q Search				Create New Role
Role Name	Abbreviation	Submission	Review	Copyediting	Production	
▶ Journal manager	JM	☒	☒	☒	☒	
▶ Journal editor	JE	☒	☒	☒	☒	
▶ Production editor	ProdE	☐	☐	☒	☒	
▶ Section editor	SecE	☒	☒	☒	☒	
▶ Guest editor	GE	☒	☒	☒	☒	
▶ Copyeditor	CE	☐	☐	☒	☐	
▶ Designer	Design	☐	☐	☐	☒	
▶ Funding	FC	☒	☒	☐	☐	

Рис. 2. Ролі та доступ (OJS)

мотиваційному етапі, головним є зацікавлення й долучення їх до спільного проекту, що інтегруватиме науковий і творчий потенціал – у процес створення електронного видання на платформі OJS, що надасть їм можливість самовиразитися й самореалізуватися у тій галузі, до якої вони відчувають внутрішнє покликання, мають здібності й бажання розвиватися.

В ідеалі всі повинні вміти все – але це час-то недосяжний рівень «всебічно розвинутої особистості», що може бути більш шкідливим, ніж корисним. Ще не так давно серед освітянської спільноти був розповсюджений заклик до формування «всебічно та гармонійно розвинутої особистості», що позиціонувалося як певний ідеал людини майбутнього. На нашу думку принцип «усі повинні вміти все» в реаліях сьогодення має дещо аморфний характер і може бути більш шкідливим, ніж корисним. Платформа OJS дозволяє гнучко долучати різних людей до наукової творчості і повною мірою реалізовувати їх внутрішній потенціал, оскільки вони можуть висвітлювати й вирішувати саме ті проблеми, що для них виявляються цікавими, працювати у зручних для них режимі й часі, а також стільки, скільки потрібно. Головним мотивом є якісний кінцевий продукт (результат), а не процесуальні нормативи. Відповідно науковий апарат не сприймається ними вороже – він стає їх «спільником» й «путівником» на шляху досягнення вищої мети – входження в наукометричні бази, залучення цікавих матеріалів до свого електронного журналу та набуття відповідного статусу.

В українських реаліях існування наукової освіти та впровадження інформаційно-комунікативних технологій завдяки значній інерції усі ці процеси виявляються дещо заплутаними. Молодому поколінню науковців потрібно буде докласти чимало зусиль для впровадження принципів відкритості наукових досліджень, відпрацювання гнучкості підходів до розробки інноваційних рішень та реалізації нових стратегій з розвитку наукової освіти. Всі ці процеси й досі виявляються трохи заплутаними – занадто велика інерція в українських реаліях, нам ще доведеться деся-

тиліттями впроваджувати принципи відкритості та гнучкості. Але ми можемо впевнено опиратися на наявні нароби сучасної світової наукової думки в формуванні майбутнього покоління науковців. Новітні засоби формування та передачі наукової інформації покликані слугувати дискусійною платформою інтеграції попереднього науково-педагогічного досвіду, який аж ніяк не має «загинути».

При цьому самі комп'ютерні програми вже не повинні бути екзотикою. Вони мають органічно бути задіяні в усіх ланках навчального процесу: «Використання різноманітних інтернет-сервісів сьогодні стає нормою для вчених, педагогів, громадських діячів й усіх активних членів суспільства. Кожному, хто прагне бути обізнаним у сучасних інноваційних технологіях, необхідно вибудувати гнучку систему сприйняття новацій, здійснити формалізацію та стандартизацію процесів пошуку, передавання й зберігання інформації» [1, с. 78].

Саме електронний журнал є частковим втіленням концепції deep tech. Процеси, що пов'язані з його втіленням, згодом призведуть до позитивних результатів у різних у всіх сферах наукового життя. Прикро, що здебільшого ці процеси мають хаотичну природу, неможливо їх виокремити з загального потоку та ефективно спрямувати.

Висновки і пропозиції. Можна констатувати, що тема нашого дослідження ще має низку невирішених питань. Життєві реалії постійно змінюються й вносять корективи у освітянські концепції. Особливо загострилося питання в зв'язку з вимушеною необхідністю працювати дистанційно у 2020 році (в умовах карантинних заходів).

Саме електронні журнали на сучасних платформах здатні слугувати надійною базою формування нової матриці наукового поступу, зокрема сегменту долучення обдарованого юнацтва та молоді. Тільки правильне розуміння специфіки цих процесів здатне викоринити внутрішню логіку побудови сучасного освітнього середовища, що забезпечить конкурентоспроможне існування вітчизняної прогресивної спільноти.

Список літератури:

1. Братусь І., Сverdлик З. Власний канал на YouTube: аспекти моніторингу. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2018. № 2. С. 78–88.
2. Галицький О.В. Створення електронного видання з використанням видавничої системи Open Journal System. *Наукові записки. Серія : Педагогічні науки*. 2019. № 1(177). С. 108–112.
3. Держко І. Електронні журнали в наукових бібліотеках. *Збірник праць Науково-дослідного центру періодики*. 2009. № 1. С. 445–475.
4. Лупаренко Л.А. Методичні рекомендації з використання дослідного зразка електронного наукового видання на платформі Open Journal Systems. 2016.
5. Лупаренко Л.А. Добір електронних відкритих журнальних систем для наукових видань з освітніх досліджень. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. № 4(60). С. 324–343.
6. Накорякова К.М. Литературное редактирование материалов массовой информации. Москва, 1994.
7. Пивоваров Симон Эльевич. Сравнительный менеджмент. Москва, 2008.
8. Спірін О.М. Процедура впровадження електронного наукового журналу з використанням програмної платформи Open Journal Systems. *Інформаційні технології в освіті*. 2017. № 3. С. 40–60.
9. Тимофеева Г., Опришко Т. Українські університети в рейтингах публікаційної активності 2019 року. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2020. № 8. С. 174–190. doi: 10.28925/2414-0325.2020.8.16
10. OJS in the Online Classroom: Engaging Students with Course Journals. URL: <https://pkp.sfu.ca/2020/06/15/ojs-in-the-online-classroom-engaging-students-with-course-journals/> (дата звернення: 19.06.2020).
11. Radhakrishnamurty C. *Autobiography of a simple Indian scientist*, 1993.

References:

1. Bratus, I., & Sverdlyk, Z. (2018). Vlasnyy kanal na YouTube: aspekty monitorynhu [Own YouTube channel: aspects of monitoring]. *Ukrayins'kyy zhurnal z bibliotekoznavstva ta informatsiynykh nauk*, no. 2, pp. 78–88. (in Ukrainian)
2. Halytskyi, O.V. (2019). Stvorenniya elektronnoho vydannya z vykorystanniam vydavnychoyi systemy Open Journal System [Creating electronic education with using the Open Journal System publishing system]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedagogichni nauky*, no. 1(177), pp. 108–112. (in Ukrainian)
3. Derzhko, I. (2009). Elektronni zhurnaly v naukovykh bibliotekakh [Electronic journals in scientific libraries]. *Zbirnyk prats' Naukovo-doslidnoho tsentru periodyky*, no. 1, pp. 445–475. (in Ukrainian)
4. Luparenko, L.A. (2016). Metodichni rekomendatsiyi z vykorystannya doslidnoho zrazka elektronnoho naukovoho vydannya na platformi Open Journal Systems [Methodical recommendations for the use of a prototype of an electronic scientific publication on the Open Journal Systems platform]. (in Ukrainian)
5. Luparenko, L.A. (2017). Dobir elektronnykh vidkrytykh zhurnal'nykh system dlya naukovykh vydan' z osvithnikh doslidzhen [Selection of electronic open journal systems for scientific publications on educational research. Information Technology and Teaching Aids]. *Informatsiyi tekhnolohiyi i zasoby navchannya*, no. 4(60), pp. 324–343. (in Ukrainian)
6. Nakoryakova, K.M. (1994). Lyteraturnoe redaktyrovanye materyalov massovoy ynformatsyy [Literary editing of mass materials]. Moskva. (in Russian)
7. Pyvovarov, S. (2008). Sravnytel'nyy menedzhment [Comparative management]. Moskva. (in Russian)
8. Spirin, O.M., Luparenko, L.A., & Novyts'kyi, O.V. (2017). Protsedura vprovadzhennya elektronnoho naukovoho zhurnalu z vykorystanniam prohramnoyi platformy Open Journal Systems [Procedure of implementation of electronic scientific journal using the software platform Open Journal Systems]. *Informatsiyi tekhnolohiyi v osviti*, no. 3, pp. 40–60. (in Ukrainian)
9. Tymofyeyeva, H., & Opryshko, T. (2020). Ukrayins'ki universytety v reytnyakh publikatsiynoyi aktyvnosti 2019 roku. [Ukrainian universities in the ratings of publishing activity in 2019]. *Vidkryte osvithnye e-seredovyshche suchasnoho universytetu*, no. 8, pp. 174–190. doi: 10.28925/2414-0325.2020.8.16 (in Ukrainian)
10. OJS in the Online Classroom: Engaging Students with Course Journals. URL: <https://pkp.sfu.ca/2020/06/15/ojs-in-the-online-classroom-engaging-students-with-course-journals/> (accessed: 19.06.2020).
11. Radhakrishnamurty C. *Autobiography of a simple Indian scientist*, 1993.